

Letno poročilo 2020

Izjemnemu letu ob rob

Izjemnemu letu ob rob

Leto 2020 je bilo v veliko pogledih izjemno leto. V Umanoteri nismo mogli spregledati, da je bilo to eno najtoplejših let na svetovni ravni, odkar potekajo uradne meritve temperatur; bilo je tudi eno od petih najtoplejših let v Sloveniji. Raven CO₂ v ozračju je dosegla nov rekord. Vse več ekstremnih dogodkov, med katerimi so se vrstili suše, poplave in neurja, nam je ponovno pokazalo, da je podnebna kriza tu. Seveda pa ne moremo mimo najbolj očitnega razloga za »izjemnost« leta – epidemiološke krize, ki je vsaj za trenutek »prizemljila« prav vse. Kako preroško se je pokazalo geslo kampanje Leto brez leta, s katero smo pričeli v novembru 2019 – takega razpleta kampanje si zagotovo nismo predstavljali niti v najbolj norih sanjah!

Preteklo leto je pred nas postavilo kar nekaj izzivov – od drugačnega načina dela do novih tehnik komuniciranja, ki smo jih po hitrem postopku morali osvojiti prav vsi. Stvari, ki smo jih imeli za samoumevne, kot na primer kava v bližnji kavarni, so kar naenkrat postale nedosegljive; človeška bližina pa, razen izjem, prepovedana. Bilo je leto, ki nam je pokazalo, kako pomembne so tiste male vsakdanjosti, ki smo jih pred tem pogosto kar spregledali in jim nismo dajali nekega posebnega pomena. Videli smo tudi lahko, kaj beseda solidarnost zares pomeni. Leto, zaznamovano z epidemiološko krizo, pa je prineslo tudi pomembno spoznanje. Če povzamem kar besede sodelavke Renate Karba, se je pokazalo, da »so temeljite in hitre spremembe v družbi mogoče«. Če seveda za to obstaja dovolj volje, tako na osebni kot na politični ravni. V letu 2020 smo navkljub posebnim okoliščinam sodelavci Umanotere pri svojem delu spoznavali številne skupnosti, ki udeležujejo trajnostni razvoj v praksi, tako na tujih kot na domačih tleh. Dobre prakse smo prepoznavali na vsakem koraku, jih predstavljali v videih, o njih govorili na vsakoletni konferenci ter na predavanjih in usposabljanjih, ki smo jih izvajali. Priča smo bili naraščajočemu zanimanju in podpori skupnostnim projektom, ki z raznolikostjo svojih pojavnih oblik govorijo o tem, da so ljudje resnično pripravljeni živeti drugače.

V Umanoteri seveda nimamo odgovorov na to, kaj nam prinaša prihodnost. Vemo pa, da bo tudi z zajezitvijo zdravstvene krize še vedno ostala podnebna kriza, ki jo bo treba nasloviti na vseh ravneh. Že pred koronakrizo so mladi in malce manj mladi po vsem svetu na množičnih protestih sporočali, da je zadnji čas za spremembe in za prehod v bolj trajnostni sistem. V preteklem letu so se njihovi glasovi še okrepili in čutili je, da se v staro normalnost ne želi vrniti več nihče. Posamezniki in skupnosti po vsem svetu nam že danes kažejo možne poti do nove, trajnostne družbe, v kateri bomo živeli bolje. Zato v Umanoteri z upanjem zremo v prihodnost, v kateri trajnostnost ni zgolj osebna odločitev, temveč je sprejeta smer razvoja, podprta tudi na sistemski ravni. Le v taki prihodnosti izjemna leta ne bodo več označevala let, zaznamovanih z zdravstvenimi krizami, ekstremnimi vremenskimi dogodki in političnimi zlomi, temveč bodo to leta boljšega življenja za vse.

Kako smo se za tako prihodnost v Umanoteri zavzemali v preteklem letu, pa si preberite na naslednjih straneh.

Kazalo

Izjemnemu letu ob rob	2
Zahvala vsem, ki ste podprli delovanje organizacije	4
Predstavitev organizacije	5
Kontekst delovanja v letu 2020	14
Pregled dela po strateških področjih	16
Zavzemanje za zeleni razvojni preboj	16
Ozaveščanje, izobraževanje in usposabljanje ključnih deležnikov trajnostnega razvoja	24
Aktivacija javnosti za potrebne spremembe	29
Spodbujanje povezovanja in krepitve nevladnega sektorja	31
Poročilo o ogljičnem odtisu	34
Finančno poročilo	38
Bodite del spremembe	40

Zahvala vsem, ki ste podprli delovanje organizacije

Izvajanje projektov Umanotere so v letu 2020 finančno omogočili: Evropska komisija, Izvajalska agencija za mala in srednja podjetja (EASME) iz evropskega programa LIFE; Ministrstvo za okolje in prostor iz Sklada za podnebne spremembe; Eko sklad, Slovenski okoljski javni sklad iz Sklada za podnebne spremembe ter Nemško zvezno ministrstvo za okolje, varstvo narave in jedrsko varnost iz programa EUKI.

Na 5. nacionalni konferenci o trajnostnem upravljanju z viri skupnosti z naslovom Kako lokalne skupnosti merijo in učinkovito zmanjšujejo svoje izpuste toplogrednih plinov so predavali Laura Saikku, raziskovalka na Finskem inštitutu za okolje SYKE, direktor Goriške lokalne energetske agencije GOLEA Rajko Leban in direktor Lokalne energetske agencije Gorenjske (LEAG) Anton Pogačnik. Dobre prakse v svojih občinah sta predstavila strokovna sodelavka za investicije na občini Krško Romana Pečnik in župan občine Loški Potok Ivan Benčina.

Sodelavec Sektorja za analize podnebja in vodnega kroga Agencije Republike Slovenije za okolje Gregor Vertačnik je strokovno pregledal besedilo za razstavo Na vroči strani Alp, ki je bila pripravljena v okviru projekta Care4Climate.

Na letnem strateškem srečanju je sodelavce Umanotere navdihovala prostranost dolenjskih bukovih gozdov. Družina Tavčar iz Novega mesta je Umanotero prijazno podprla pri organizaciji srečanja in jo oskrbela z lokalnimi dobrotami. Vodja območne enote Zavoda za gozdove Novo mesto Anton Turk je Umanoterino ekipo vodil po gozdu in ji predstavil delo gozdarjev pri njegovem trajnostnem, večnamenskem in sonaravnem upravljanju.

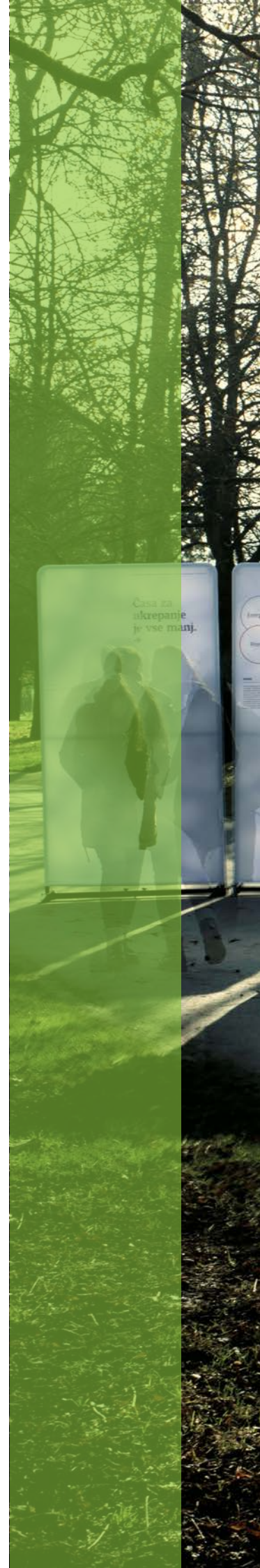
Študentka Univerze na Primorskem Merijam Ananda Babič je v okviru opravljanja študijske prakse pripravila podatke za analizo izpostavljenosti turizma v izbrani občini na podnebne spremembe.

Teja Korošec je za kampanjo Leto brez leta pripravila infografike in krajša besedila za družbena omrežja ter prevedla gradiva, uporabljena v kampanji.

Špela Škulj je pomagala pri pripravi videov, uporabljenih pri promociji Umanoterinih aktivnosti.

Karin Geršak je lektorirala Umanoterino letno poročilo za leto 2019, oblikovala sta ga Metka Knap in Nejc Trampuž.

Hvala tudi donatorjem, ki ste v letu 2020 podprli aktivnosti organizacije Umanotera.

Predstavitev organizacije

1. Osebna izkaznica

Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj
Trubarjeva 50
1000 Ljubljana

Telefon: **+3861 439 71 00**

Spletna stran: **www.umanotera.org**

Elektronski naslov: **info@umanotera.org**

Umanotera ima od leta 2010 status nevladne organizacije, ki deluje v javnem interesu na področju varstva okolja. Od leta 2017 je vpisana v evidenco raziskovalnih organizacij.

Umanotera je članica evropskih mrež European Environmental Bureau (EEB) in Climate Action Network Europe (CAN Europe), mednarodne mreže Stay grounded, mreže nevladnih organizacij za trajnostni razvoj Plan B za Slovenijo, Mreže za prostor, kluba za uveljavljanje trajnostnega razvoja Okoljski center, platforme nevladnih organizacij za razvojno sodelovanje in humanitarno pomoč SLOGA in krovne mreže slovenskih nevladnih organizacij CNVOS.

Zaposleni v letu 2020:

Gaja Breclj, direktorica in vodja projektov

Renata Karba, namestnica direktorice in vodja projektov

Andrej Gnezda, vodja projektov

Polona Valič, vodja projektov

Jonas Sonnenschein, vodja projektov

Nika Tavčar, vodja projektov

Upravni odbor:

Vida Ogorelec, predsednica

Goran Šoster, član

Igor Medjugorac, član

1995

Agenda 21 za Slovenijo,
program trajnostnega
razvoja

1995

Koraki k trajnosti, poziv
slovenski javnosti

1995–1998

Mreža nevladnih organizacij
za trajnostni razvoj,
koordinacija

1995–1997

Trajnostni razvoj v Evropi (v
partnerstvu z organizacijo
Friends of the Earth)

Predstavitev organizacije

2. Strateška izhodišča

Vizija, poslanstvo in vrednote

Umanotera trajnostni razvoj razume kot dinamično ravnovesje med človekom in naravo, ki omogoča socialno pravičnost in medgeneracijsko solidarnost. Trajnostni razvoj pomeni tudi, da namesto naravnih omejenih dobrin izkoriščamo neomejene zmogljivosti svojega razuma, da bomo lahko svoje okolje in vire naslednjim generacijam zapustili v čim boljšem stanju.

Vizija Umanotere: Slovenija – trajnostna družba do leta 2030.

Poslanstvo Umanotere:

Umanotera razvija vizijo trajnostnega razvoja. Je pobudnik potrebnih sprememb in svetilnik trajnostnih praks ter spodbuja prenos načel trajnostnega razvoja v način življenja.

Je primer dobro organizirane mreže ustvarjalnih posameznikov, ki z učinkovitim delovanjem dosegajo navdihujoče rezultate. Deluje v skladu z načeli, ki jih zagovarja.

Umanotero vodijo organizacijske vrednote:

- stvari, ki jih govorimo, tudi izvajamo,
- trajnostni razvoj lahko dosežemo samo, če stopimo vsi skupaj,
- verjamemo v nujnost fokusirane uporabe znanja, virov in potencialov,
- naše aktivnosti temeljijo na stvareh, v katere lahko verjamemo,
- transparentnost je način zagotavljanja, da je naše delovanje učinkovito in v javnem interesu,
- imamo iskrene motive,
- želimo uresničevati velike cilje in ambiciozne vizije,
- gojimo globalno zavest v razmišljanju in delovanju,
- skrbimo za svoje zaposlene.

1996–2001

Informativni četrletni bilten
Umanotera

1996–1997

Lokalna Agenda 21, anketa in
konferenca

1996–1997

Poženi kolesca, akcije za
spodbujanje kolesarjenja

1997–1998

Zelena proračunska reforma,
mednarodni projekt s
študijo, konferenco in
zbornikom (v partnerstvu z
Wuppertalskim inštitutom)

Predstavitev organizacije

Strateška področja in cilji delovanja

Programi in projekti, ki jih je organizacija Umanotera izvajala v letu 2020, so podpirali štiri strateške cilje:

Okoljsko vzdržna družba: Slovenija izpolni svojo odgovornost za globalno okoljsko ravnotežje, predvsem na področjih podnebja in biotske raznovrstnosti.

Socialno pravična družba: Slovenija aktivno sodeluje pri reševanju lokalnih in globalnih problemov ter si prizadeva za družbo trajne blaginje za vse (družbo, ki jo definirajo ustrežnejši in bolj celoviti kazalniki razvoja od BDP-ja, pravični odnosi, odgovornost in omogočanje enakih priložnosti za vse, brez bogatenja na račun izkoriščanja).

Lokalno samooskrbna družba: Osnovne potrebe Slovenije so do leta 2030 pokrite z lokalnimi viri (energija, hrana, voda in drugi viri) v okviru njihove nosilne sposobnosti.

Odprta družba: V Sloveniji je uveljavljena participatorna demokracija. Da bi bile sprejete odločitve v javnem interesu, so procesi odločanja odprti in temeljijo na vključevanju civilne družbe. Nevladni sektor je enakovreden javnemu in zasebnemu.

1997

Eco Audit, usposabljanja za okoljski pregled v občini

1997

Iclejev priročnik za okoljsko upravljanje, sozaložništvo in distribucija

1996–1999

CEE CAP, Vzorci potrošnje in proizvodnje v Srednji in Vzhodni Evropi, mreža, programi in aktivnosti, bilten Tools for Change

1996–1998

Vodenje sekretariata nevladne koalicije za konferenco Okolje za Evropo v Aarhusu (v sodelovanju z društvom Gaja)

Predstavitev organizacije

3. Od besed k dejanjem

Okoljska politika Umanotere

Okoljska politika je sestavni del Umanoterine organizacijske kulture. Vzpostavljen Zeleni sistem delovanja Umanotere je kot sistem ravnanja z okoljem integriran v vsakdanje poslovanje in dolgoročno načrtovanje delovanja organizacije. Umanotero podpira pri udejanjanju organizacijske vrednote, da stvari, ki jih govori, tudi izvaja. S svojo javno objavo in aktivno promocijo Umanotera druge organizacije vabi, da jo uporabijo pri oblikovanju lastnih okoljskih politik. Glede na največje vplive svoje dejavnosti na okolje Umanotera izvaja ukrepe na področjih porabe elektrike in toplote, transporta in mobilnosti, nabavne politike ter odpadkov. O vplivih na okolje redno poroča v letnih poročilih ter izvaja komunikacijske aktivnosti v zvezi z Zelenim sistemom delovanja Umanotere.

Čeprav je neposreden vpliv delovanja organizacije na okolje relativno majhen, Umanotera teži k stalnemu zmanjševanju škodljivih vplivov svojih dejavnosti na okolje in družbo. Z namenom, da bi določila najpomembnejše vire izpustov toplogrednih plinov in načrtovala ukrepe za njihovo zmanjševanje, že dvanajsto leto meri in objavlja svoj ogljični odtis. Ogljični odtis Umanotere za leto 2020 je predstavljen v poglavju Poročilo o ogljičnem odtisu.

1998

Lokalna Agenda 21 v praksi, usposabljanje za moderatorje in delavnice za občine

1998

Evropska unija, Slovenija in trajnostni razvoj, publikacija

1998–2000

Ozaveščanje javnosti o EU, trajnostnem razvoju in procesu vključevanja

1998

Almanah Zelene strani 1998

Predstavitev organizacije

Razvoj zaposlenih

Umanotera razvoj zaposlenih in skrb zanje uvršča med eno od prioritet v sklopu kakovosti organizacije. Sodelavcem organizacije je zagotovljeno konstruktivno delovno vzdušje, ki temelji na medsebojnem spoštovanju ter soodločanju in soodgovornosti. V letnih razgovorih vodstvo z zaposlenimi pregleda uspehe in priložnosti za izboljšave, načrte dela in potrebe ter želje po usposabljanjih. Z omogočanjem usposabljanja Umanotera zaposlene podpira v njihovem osebnem in strokovnem razvoju.

V letu 2020 je bila tudi Umanotera primorana prilagoditi način dela, skladno s tem pa tudi določene vsebinske aktivnosti. Navkljub temu, da so zaposleni velik del leta delali od doma, je organizaciji uspelo ohraniti povezanost ekipe, kar se je kazalo tudi v usklajenem delovanju in hitrem odzivanju na zunanje spremembe. V pomoč pri ohranjanju stika in povezanosti med zaposlenimi so bile tudi (vsakotedenske) četrtkove virtualne malice.

2000

Almanah Zelene strani 2000 (slovenska in angleška izdaja)

2000–2001

Usposabljanje za moderiranje skupinskih razprav, delavnice in priročnik

2000–2001

Za boljše informiranje, integriranje okolja in izvajanje zakonodaje v procesu širitve EU, partnerji v mednarodnem projektu

2000

Koalicija nevladnih organizacij za ratifikacijo Aarhuške konvencije, koordinacija

Večinski del ekipe Umanotere (zaposleni in uprava) na letnem srečanju 2020 (Radoha, september 2020).

Predstavitev organizacije

Umanoterino letno srečanje je potekalo 18. in 19. septembra na Radohi, kjer so zaposleni in uprava Umanotere v objemu dolenjskih gozdov vsebinsko delo povezali s pohajkovanjem po gozdu in prijetnim druženjem ob večernem ognju. Na srečanju so pregledali delovanje Umanotere v času od zadnjega letnega srečanja, iskali povezave med trenutnimi razmerami in vsebinskimi usmeritvami Umanotere ter razmišljali o tem, kako postati še prodornejši na strateških področjih delovanja Umanotere.

V letu 2020 so se sodelavci Umanotere udeležili **usposabljanj, strokovnih konferenc in delavnic**, s katerimi so pridobivali nova znanja in krepili lastne kapacitete. Med njimi so bila najpomembnejša sledeča:

- delavnica Evalviranje projektov in merjenje njihovih učinkov v organizaciji SLOGE,
- delavnica o značilnostih napadov na civilno družbo v organizaciji Mirovnega inštituta, Društva novinarjev Slovenije in medija Pod črto,
- udeležili pa so se tudi številnih mednarodnih webinarjev, ki so zadevali področja vsebinskega delovanja Umanotere, med drugim podnebne politike, zeleno okrevanje po pandemiji, Pogodbo o energetski listini in trajnostne prehranske sisteme.

2000

Kampanja proti gensko spremenjenim organizmom

2000

Akcija Parlamentarne volitve 2000, primerjava predvolilnih programov

2001

Kyoto Protocol is the only Shield we need, akcija ob srečanju Bush-Putin

2001

Rio+10, Strokovne podlage za pripravo poročila o uresničevanju trajnostnega razvoja v Sloveniji

Vsebinsko delo, kjer so zaposleni in uprava med drugim načrtovali, kako bodo še udarnejši v boju za bolj trajnostni jutri (Radoha, september 2020).

Predstavitev organizacije

4. Predstavitev ekipe

Gaja Breclj, direktorica Umanotere, ki v Umanoteri deluje na področjih vodenja in upravljanja organizacije, podnebnih sprememb, trajnostnih lokalnih skupnosti, organizacije trajnostnih dogodkov, etične potrošnje in razvoja nevladnega sektorja.

Renata Karba, namestnica direktorice in vodja projektov, ki v Umanoteri vodi aktivnosti s področij podnebnih sprememb, trajnostnih praks in politik, trajnostnih lokalnih skupnosti, odgovornega turizma, trajnostne oskrbe s hrano, ogljičnega odtisa in zelene pisarne.

Andrej Gnezda, vodja projektov, je Umanoterina gonilna sila na področjih mednarodnih trgovinskih sporazumov, zelene proračunske reforme, nizkoogljičnega gospodarstva in trajnostnih politik.

Polona Valič, vodja projektov, v Umanoteri skrbi za področja upravljanja organizacije, organizacije trajnostnih dogodkov in podpornega okolja nevladnih organizacij.

Jonas Sonnenschein, vodja projektov, v Umanoteri deluje na področjih podnebnih sprememb, zelene proračunske reforme, okoljske ekonomije in spremembe vedenjskih vzorcev.

Nika Tavčar, vodja projektov, v Umanoteri izvaja aktivnosti na področju trajnostne oskrbe s hrano, podnebnih sprememb, trajnostnih praks, organizacije trajnostnih dogodkov ter komunikacije organizacije.

2001–2002

Trije vidiki delovanja nevladnih organizacij na treh področjih okoljske zakonodaje

2001

Slovenija – območje brez gensko spremenjenih organizmov, raziskava in publikacija

2001–2004

GSO novice

2001–2005

Koalicija za Slovenijo brez GSO, koordinacija

Predstavitev organizacije

5. Komunikacijske aktivnosti

V letu 2020 je Umanotera pripravila ali sodelovala pri pripravi **11 sporočil za javnost**. V klipingu je za leto 2020 zabeleženih več kot **250 objav in omemb Umanotere in njenih projektov** v tiskanih in elektronskih medijih oziroma v povprečju 21 na mesec.

Najbolj odmevne so bile vsebine v zvezi z odzivanji organizacije na trenutne družbeno-politične razmere, podnebnimi spremembami, pandemijo in s tem povezanimi vplivi na okolje, prehransko samooskrbo v Sloveniji, dobrimi praksami na področju blaženja podnebnih sprememb ter s skupnostnim upravljanjem z življenjskimi viri.

Sodelavci Umanotere so gostovali v **radijskih in televizijskih oddajah ter se pojavljali v prispevkih in intervjujih v tiskanih medijih** (Delo, Dnevnik, Večer, Mladina), njihovo mnenje pa je bilo moč prebrati tudi v **številnih spletnih medijih** (MMC, STA, Finance). Vabljeni so bili v odmevne oddaje, kot so Studio City, Globus in Dnevnik na RTV Slovenija, Studio ob 17h na Radiu Prvi, Frekvenca X na Valu 202 ter Fokus in Preverjeno na POP TV.

2001–2012

Tedenske E-novice

2002

Danes oblikujem jutri
– Slovenska pobuda za trajnostni razvoj, proces oblikovanja vizije in strategije

2003

Ogledalo vladi 2000–2002,
The Green NGO Monitor

2003

Promocija trajnostnega načina ravnanja z odpadki v lokalnih skupnostih, delavnice

Sodelavec Umanotere Jonas Sonnenschein je v oddaji Globus na RTV Slovenija januarja 2020 govoril o podnebnem vrhu, nalogi Slovenije v prihodnjih letih, možnostih omejevanja segrevanja na 1,5 °C in pripravljenosti ljudi na spremembe: »Mislim, da so politiki pred zelo zahtevno nalogo, saj morajo ustvariti podnebno politiko, ki bo dovolj ambiciozna, hkrati pa tudi sprejemljiva za družbo.« (RTV SLO, 2. 1. 2020)

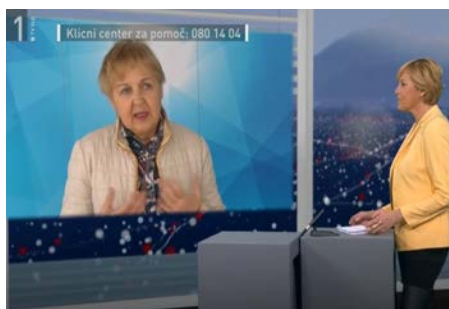
Sodelavec Umanotere Andrej Gnezda je januarja 2020 v Studiu City govoril o izzivih brezogljične družbe: »Ena večjih težav v Sloveniji je, da večina ukrepov pade na Ministrstvo za infrastrukturo, kjer se ne pogovarjamo o posodobitvi železniške infrastrukture, ampak o gradnji tretjega pasu na avtocestah.« (RTV SLO, 6. 1. 2020)

Predstavitev organizacije

V letu 2020 je ekipa Umanotere skrbela za **upravljanje spletnih strani Umanotere, Plana B za Slovenijo in Leto brez leta.**

Spletna stran **www.umanotera.org** je zabeležila 55.700 ogledov strani obiskovalcev, ki so se na njej v povprečju zadržali 2 minuti in 13 sekund. **Umanoterino FB-stran** je do konca leta 2020 všečkalo 3.755 posameznikov, na **Twitterju** pa ji je do takrat sledilo 1.334 sledilcev. Umanoterine spletne skupnosti se redno širijo, za redno komunikacijo s svojimi sledilci pa skrbi z raznolikimi objavami, od aktualnih novic do vabil na dogodke.

Umanotera je naročnikom na Umanoterina obvestila in prostovoljcem v letu 2020 posredovala **7 obvestilnikov**, v katerih jih je redno seznanjala s svojimi aktivnostmi.

Sodelavka Umanotere Renata Karba je aprila 2020 na RTV SLO podala komentar o času po epidemiji, nujnosti spremembe trenutnih vzorcev delovanja in o tem, česa nas lahko ta kriza nauči: »Če nas je ta kriza kaj naučila, potem je to, da so temeljite in hitre spremembe v družbi mogoče.« (RTV SLO, 21. 4. 2020)

Umanotera na področju podnebnih sprememb predstavlja eno izmed pomembnejših organizacij, na katero se mediji pogosto obračajo, kar je maja 2020 potrdila tudi analiza medijskega podjetja Kliping (Twitter, 15. 5. 2020).

2004

Koalicija za Volovjo reber, aktivno članstvo

2004

Koalicija za trajnostno ravnanje z odpadki, pobudniki in koordinatorji

2004

Neformalna skupina Okoljski center, soustanovitelj

2004–2007

Program Dobra družba za podporo razvoju nevladnega sektorja v Sloveniji

Kontekst delovanja v letu 2020

Podobno kot vsa delovna okolja je tudi Umanoterina ekipa morala svoje delo prilagoditi novim koronskim razmeram. Delo od doma ekipi sicer ni povzročalo pretiranih preglavic, saj so bili takega dela že vajeni, ne nazadnje je bivša direktorica organizacijo več let vodila na daljavo iz Anglije. Kljub temu so se sodelavci Umanotere morali priučiti, kako voditi spletne konference s sto in več udeleženci ter kako učinkovito izvajati participatorne procese na daljavo. Najbolj zoprna posledica pa je bila razseljenost ekipe, ki se je v živo srečevala le v poletnih mesecih, ko se je epidemija nekoliko umirila.

Toda v času, ko se je Slovenija oziroma kar cel planet soočal z izbruhom pandemije in skušal preprečiti najhujše scenarije in smrti, se domača politika ni mogla zadržati, da ne bi pristrigla peruti demokraciji. Izraba izrednih stanj za uveljavljanje lastnih interesov in želja ni nič drugega kot krizno dobičkarstvo, in natanko to je počela domača politika. Medtem ko so nekatere države v času pandemije še zaostriale podnebne cilje, kot na primer Francija, je slovenska politika krizo izrabila za razgradnjo okoljskih politik. In med prvimi na udaru so bile nevladne organizacije.

V želji, da bi utišali glasove, ki opozarjajo na nepravilnosti in škodljivosti posameznih projektov, so te glasove (vključno z glasovi državnih strokovnih institucij!) preprosto izključili iz relevantnih postopkov. V protikoronsko zakonodajo so podtaknili člene, ki nikakor niso sodili tja, in z njimi omejili (so)delovanje nevladnih organizacij v postopkih izdaje okoljevarstvenih soglasij in dovoljenj. Tako je bila tudi Umanoterina ekipa primorana, da namesto izpolnjevanja svojega osnovnega poslanstva – širjenja pozitivne vizije trajnostnega razvoja, energijo usmeri tudi v brzdane poskuse Ministrstva za okolje in prostor po razgradnji ključnih okoljskih politik v Sloveniji. V tej nalogi se je Umanotera znašla skupaj s številnimi drugimi okoljskimi nevladnimi organizacijami, ki so pripravljale pravne analize predlaganih sprememb zakonodaje, pisale odzive za javnost, komunicirale z mediji, se udeleževale sej odborov v Državnem zboru in sodelovale na akcijah pred njim.

2004

Prijatelji narave, program varstva narave

2004

Volitve v Evropski parlament, kampanja

2004

Koga okolje briga, dogodki ob dnevu Zemlje

2004

3MUHE, ustanovitev trgovine (z Društvom Humanitas)

Kontekst delovanja v letu 2020

Ogrožanje narave je spodbudilo neverjeten odziv javnosti. Ta se je razvil v verjetno največji okoljski angažma slovenske javnosti doslej po akciji Očistimo Slovenijo. Več kot 35.000 ljudi je podpisalo peticijo Narave ne damo in več kot 11.000 posameznikov je poslankam in poslancem Državnega zbora poslalo elektronsko sporočilo s pozivom, naj ne potrdijo členov, ki bi omejili delovanje nevladnih organizacij in državnih strokovnih institucij. V času, ko so poslanci razpravljali o protikoronskem (ali natančneje rečeno protidemokratskem) paketu, je na ploščadi pred Državnim zborom v močnem dežju protestiralo približno tisoč ljudi.

Na tej seji je bil tudi sodelavec Umanotere in pozival poslance, naj ne potrdijo sprememb. Pred njim je sedel mlad poslanec in ponavljajoče udarjal po tipkovnici svojega prenosnika. Očitno je brisal tistih 11.000 sporočil, ki jih je prejel od ljudi, ki jim je mar za naravo in okolje v Sloveniji. In očitno ni prebral nobenega od njih, saj je glasoval za uničevanje narave.

Sprejetim spremembam so sledili protesti pred Ministrstvom za okolje in prostor, kjer so mlade aktivistke in aktivisti zaprli vhod v stavbo ministrstva, ter prevpraševanje ministra za okolje o njegovem spancu. »Vizjak, spavaš li mirno?« se je glasil grafit, ki ga je aktivistka zapisala pred dom ministra za okolje.

Ljudje imajo dovolj. Dovolj deregulacije in razgradnje okoljskih politik, ki smo jih gradili v zadnjih desetletjih. Želijo zavarovati naravo in okolje. V času, ko nastajajo te besede, po spletu kroži peticija, ki je v samo dobrem tednu dosegla preko 50.000 podpisov – tokrat za varstvo naših vodnih virov in voda.

Vse to je trenutni kontekst delovanja Umanotere, ki močno oblikuje njen vsakdan. In ekipa Umanotere je še bolj odločena, da bo vztrajala. Ker če smo se česa naučili skozi zgodovino, je to, da je treba tudi priborjene pravice vedno znova braniti. Delovati v takem okolju je težko. A tudi zelo navduhujoče ob spoznanju, da nas je toliko, ki nam je mar za naravo in okolje.

2005

No waste is good waste, ozaveščanje z delavnicami in publikacijami

2005

GSO, projekt GEnFOOD-InfoNet

2005–2007

REACH, kampanja za strožjo kemijsko zakonodajo

2006

Vodikova ekonomija, predavanje Jeremija Rifkina

Pregled dela po strateških področjih

A. Zavzemanje za zeleni razvojni preboj

»Pred petindvajsetimi leti bi ljudem lahko oprostili za to, ker niso vedeli ali veliko storili glede podnebnih sprememb, danes pa za to ni več izgovora.«
(Desmond Tutu)

Zeleni razvojni preboj, s katerim bo Slovenija polno izkoristila svoje trajnostne potenciale in strateške razvojne priložnosti, je zvezda severnica Umanoterinega delovanja. S sprožanjem sprememb nacionalnih politik, strategij in praks na področjih, ki so ključna za trajnostni razvoj, Umanotera tlakuje pot k svoji viziji, da bo Slovenija do leta 2030 trajnostna družba. Možnosti za učinkovito transformacijo družbe povečuje z oblikovanjem alternativnih strategij in priporočil odločevalcem, zagovorništvom in sodelovanjem v upravnih postopkih. Pri tem se zavzema za višjo kakovost in skladnost ključnih politik ter izvajanje dobrih deklariranih politik v praksi.

1. Vodenje delovne skupine za zeleni razvojni preboj (ZRP) mreže Plan B za Slovenijo

Delovna skupina za zeleni razvojni preboj (ZRP) je nastala v želji, da zagovarjanje pozitivne vizije razvoja, ki bo spoštovala planetarne omejitve, (p)ostane redni del dejavnosti nevladnih organizacij, ki delujejo v okviru mreže Plan B za Slovenijo. Za zeleni razvojni preboj se delovna skupina zavzema z zagovorniškimi dejavnostmi in sodelovanjem v pripravah relevantnih strategij – vedno pa z opozarjanjem na potrebo po sistemskem reševanju podnebne in ekosistemske krize.

Leto 2020 je poleg epidemije zaznamovalo tudi pričakovanje paketa politik za okrevanje. Na nacionalni ravni so se v delovni skupini ZRP zavzemali za to, da zaradi epidemije pri oblikovanju ukrepov za izhod iz krize ne bi pozabili na podnebno in ekološko krizo in da bi zatorej javna finančna sredstva usmerili v sinergijsko naslavljanje več kriz hkrati. Posvetili so se aktualnim temam, kot so bile t. i. »seznam pomembnih naložb«, ki so ga pripravili na Ministrstvu za okolje in prostor, priprava Načrta za okrevanje in odpornost, priprava Slovenske industrijske strategije 2021–2030 in ozelenitev javnih financ.

Zaradi dosedanjih aktivnosti delovne skupine ZRP je bilo tudi v letu 2020 več pozornosti širše javnosti namenjene zeleni proračunski reformi in energetske intenzivni industriji. Obe področji imata zelo velik vpliv na emisije toplogrednih plinov in druge izpuste v okolje, hkrati pa sta bili v preteklosti v veliki meri prezrti s strani odločevalcev in pripravljavcev politik. Tudi (ali pa predvsem) zaradi delovanja delovne skupine sta temi postali bolj prepoznani in posledično močnejše vključeni v relevantne dokumente, kot so NEPN, industrijska politika in Načrt za okrevanje in odpornost.

Spletna stran: [Plan B za Slovenijo](#)

2006–2009

Rituali, program ozelenjevanja pisarniške dejavnosti s svetovanjem in klubom

2006

Eko hiša, zasnova koncepta in konferenca o eko centrih

2006

Ogledalo vladi 2006: Praksa in značilnosti sodelovanja s civilno družbo

2006

Podnebni profili županskih kandidatov, brošura in kampanja pred lokalnimi volitvami

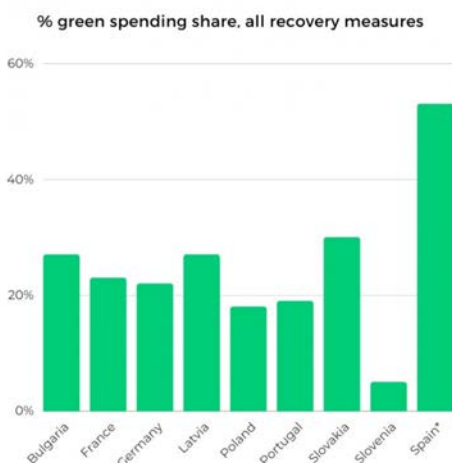
Pregled dela po strateških področjih

2. Sodelovanje v projektu V smeri podnebno nevtralne Evrope: Načrt za okrevanje in odpornost

Namen projekta V smeri podnebno nevtralne Evrope je zagovarjati skladnost prihodnjega večletnega finančnega okvira EU za obdobje 2021–2027 ter Načrta za okrevanje in odpornost z Evropskim zelenim dogovorom in ciljem razogljičenja pred sredino stoletja. Z vključevanjem v procese priprave Načrta za okrevanje in odpornost in drugih dokumentov, povezanih s porabo sredstev EU (Partnerski sporazum, Operativni programi), želi Umanotera sodelovati pri oblikovanju ukrepov za prehod v podnebno nevtralno EU ter zagotoviti, da bodo sredstva namenjena projektom, ki so skladni s podnebnimi in okoljskimi cilji EU.

Z izvajanjem mednarodnega projekta je Umanotera pričela oktobra 2020, v treh mesecih pa je v sodelovanju s partnerskimi organizacijami pripravila predloge projektov in reform, ki bi jih morali vključiti v Načrt za okrevanje in odpornost, če želimo doseči zastavljeni cilj prehoda v podnebno nevtralno EU in dvigniti odpornost Slovenije na podnebne spremembe.

Spletna stran: V smeri podnebno nevtralne Evrope: Načrt za okrevanje in odpornost

GREEN RECOVERY TRACKER

GREEN RECOVERY TRACKER NOW LAUNCHED

We're tracking the contribution of national recovery efforts to a climate neutral EU

Visit www.greenrecoverytracker.org for analyses on recovery measures in 9+ EU member states

* high-level priorities

2007

Tedenske E-novice preimenovane v Etc. Ekološki tedenski cirkular

2007

Kalkulator za izračun ogljičnega odtisa za posameznike

2007–2009

Podnebno sporočilo, multimedijška predavanja

2007

Človekove pravice in okolje, posvet z varuhinjo človekovih pravic

Pregled dela po strateških področjih

3. Raziskovalno delo

V letu 2020 je Umanotera izvedla raziskave na področjih zelene javnofinančne reforme in podnebnih politik.

Podnebno ogledalo 2020 Ukrep v središču – Zelena javnofinančna reforma

Jonas Sonnenschein, sodelavec Umanotere:

»Napredek zelene javnofinančne reforme (ZeFRJ) ne bo zadosten, dokler »podnebje« šteje samo za okoljsko vprašanje. Za uveljavitev ZeFRJ je potrebna močna vključenost podnebnih vprašanj v delo vseh sektorjev in ustrezne finančne spodbude za prehod v podnebno nevtralnost.«

V okviru Podnebnega ogledala 2020 je Umanotera kot zunanji partner pripravila analizo zelene javnofinančne reforme in ocenila stanje priprave reforme v Sloveniji. V okviru naloge je opravila vrednotenje obstoječih ukrepov na področju zelene javnofinančne reforme ter izvedla deset polstrukturiranih intervjujev z izbranimi slovenskimi javnimi uslužbenci in ostalimi deležniki. Na podlagi analitičnega dela in opravljenih intervjujev je podala tudi priporočila za napredek v izvajanju zelene javnofinančne reforme v Sloveniji, ki bodo v pomoč odločevalcem.

Celotna analiza je dostopna na spletnem mestu projekta Podnebna pot 2050: Zvezek 8: Ukrep v središču – Zelena javnofinančna reforma.

Indeks uspešnosti na področju varovanja podnebja – CCPI

Na povabilo nemške nevladne organizacije Germanwatch je Umanotera že drugo leto sodelovala pri pripravi analize uspešnosti Slovenije na področju varovanja podnebja, ki je bila vključena v publikacijo [Climate Change Performance Index \(CCPI\) 2021](#). CCPI že od leta 2005 predstavlja neodvisno orodje za spremljanje uspešnosti podnebno-energetskih politik v 57 državah in EU. Namen objavljanja indeksa je povečanje transparentnosti mednarodne podnebne politike ter omogočanje primerjave prizadevanj za zaščito podnebja in napredka posameznih držav.

Študija o socialno-ekonomskih učinkih prehoda na nizkoogljično gospodarstvo

Za študijo o socialno-ekonomskih učinkih prehoda na nizkoogljično gospodarstvo, ki jo je pripravila agencija Evropske unije Eurofund, je Umanotera pripravila analizo distribucijskih vidikov podnebnih politik Slovenije. Študija (v času priprave letnega poročila še ni bila objavljena) je namenjena pripravljavcem politik v državah članicah EU in odgovarja na vprašanje, kaj je treba upoštevati pri oblikovanju in izvajanju podnebnih politik, da se ne bodo ustvarjale ali povečevale neenakosti in družbene napetosti.

2007

Geopedija, tematski interaktivni atlas Slovenije ter analize o naravi in okolju

2007

Plan B 1.0, alternativni razvojni program za Slovenijo

2007–2017

Krilca, darila s čarobno močjo

2007–2010

Planet sprememb, interaktivni učni paket

Pregled dela po strateških področjih

4. Sodelovanje v delovnih telesih in pobudah

V letu 2020 so bili zaposleni v Umanoteri člani naslednjih strokovnih in posvetovalnih teles ter pobud vlade in drugih institucij politične oblasti:

Svet ministra za okolje in prostor za sodelovanje z nevladnimi organizacijami (Svet NVO)

Strokovno-posvetovalni organ Ministrstva za okolje in prostor je bil ustanovljen 5. 12. 2018, v njem pa je kot stalna predstavnica za podporno okolje za NVO s področja okolja in prostora sodelovala direktorica Umanotere Gaja Breclj. Svet NVO je ministru za okolje dajal strokovna mnenja k okoljski in prostorski politiki in drugim pomembnim odločitvam na področju okolja in prostora ter predlagal strokovne in izobraževalne dejavnosti. Ob zamenjavi vlade v marcu 2020 je bil Svet NVO ukinjen.

Stalni posvetovalni odbor za podnebno politiko pri predsedniku Republike Slovenije

Cilj strokovno-posvetovalnega organa, ki je bil ustanovljen 26. 11. 2019 na pobudo predsednika Republike Slovenije Boruta Pahorja, je bil oblikovati stališča in priporočila, z njimi vplivati na odločevalce doma in v svetu ter z njimi seznanjati javnost. V imenu Umanotere je bil član omenjenega odbora sodelavec Andrej Gnezda. Zaradi neodzivnosti predsednika republike ob vladnem omejevanju delovanja nevladnih organizacij v okviru interventne zakonodaje so vsi člani odbora 4. junija 2020 kolektivno odstopili. V času delovanja odbora v prvotni zasedbi so sprejeli 6 priporočil.

Iz izjave ob odstopu Stalnega posvetovalnega odbora za podnebno politiko (4. 6. 2020): »V trenutku, ko ga državljani, ekosistemi in prihodnje generacije najbolj potrebujemo, se namreč zdi, da je pomemben varnostni mehanizem demokracije – v obliki informiranega, načelnega, jasno izraženega mnenja Predsednika Republike Slovenije – popolnoma odpovedal. V takšnih okoliščinah, na tak način, ne želimo več naprej sodelovati pri soustvarjanju podnebne politike v Sloveniji znotraj okvira Odbora kot takega.«

2007

Narava v živo, kratki filmi

2007

Odprtje Okoljskega centra na Trubarjevi 50 v Ljubljani

2007

Podnebni profili predsedniških kandidatov, kampanja ob predsedniških volitvah

2007–2008

Slovensko predsedovanje EU in varstvo okolja (v partnerstvu z organizacijo Greenpeace)

Pregled dela po strateških področjih

Svet za trajnostni razvoj in varstvo okolja (STRIVO)

Skladno z Zakonom o varstvu okolja minister za okolje kot svoje posvetovalno telo za presojanje politik na področju varstva okolja ustanovi Svet za trajnostni razvoj in varstvo okolja. Postopek izbora predstavnikov nevladnih organizacij v Svet se je zaključil novembra 2020, za enega od štirih predstavnikov je bil imenovan sodelavec Umanotere Andrej Gnezda. V letu 2020 ni bilo izvedenega nobenega sestanka Sveta.

Evropski podnebni pakt

Direktorica Umanotere Gaja Breclj je postala ena od prvih slovenskih ambasadork in ambasadordjev Evropskega podnebnega pakta – platforme, ki jo je ustanovila Evropska komisija za spodbujanje široke družbene mobilizacije za ukrepanje na področjih podnebnih sprememb in izgradnje zelene Evrope. Omogočal naj bi povezovanje ljudi, podjetij, civilne družbe in javnih organov na vseh ravneh pri sooblikovanju podnebnih ukrepov, izmenjavi informacij, predstavitvi dobrih praks in izvajanju lokalnih dejavnosti.

2008

Spremenimo klimo,
kampanja ob parlamentarnih
volitvah

2008–2020

Izračuni ogljičnih odtisov
organizacij in podjetij

2008

Podnebne spremembe,
posvet v Državnem svetu

2008

Planet prihodnosti,
dokumentarni film

Pregled dela po strateških področjih

5. Vključevanje Umanotere v pomembnejše postopke ter priprava predlogov in stališč na ključne dokumente

Februar 2020

V okviru javne obravnave je Umanotera opozarjala na nezadostnost ukrepov za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v Nacionalnem energetske in podnebne načrtu (NEPN).

[Več >](#)

Februar 2020

Predsedniku vlade je v odprtem pismu skupaj z drugimi pobudniki kampanje predala podpise kampanje Večina pričakuje ukrepe.

[Več >](#)

Februar 2020

Umanotera je pridobila status stranskega udeleženca v ponovnem predhodnem postopku za poseg Podaljšanje obratovalne dobe Nuklearne elektrarne Krško s 40 na 60 let, kjer je skupaj z društvom Focus in Pravno-informacijskim centrom nevladnih organizacij PIC zahtevala presojo vplivov na okolje. Upravno sodišče je februarja ugodilo tožbi ter odpravilo odločitev ARSO, da za podaljšanje delovanja Nuklearne elektrarne Krško ni treba izvesti presoje vplivov na okolje. Oktobra je ARSO odločil, da je treba za podaljšanje obratovanja NEK-a opraviti presojo vplivov na okolje in pridobiti okoljevarstveno soglasje.

[Več >](#)

September 2020

Predstavnike političnih strank v Evropskem parlamentu je skupaj s 24 nevladnimi organizacijami pozvala k izključitvi financiranja fosilnih goriv iz Sklada za pravičen prehod.

[Več >](#)

September 2020

Ob koncu javne obravnave osnutka Dolgoročne podnebne strategije Slovenije do leta 2050 je v skupni izjavi z drugimi nevladnimi organizacijami pristojne pozvala k ambicioznejšemu podnebnemu ukrepanju v vseh sektorjih gospodarstva ter določitvi ciljev, skladnih z znanstvenimi dognanji in zavezami Pariškega sporazuma.

[Več >](#)

2008

Pravične tkalke v Burkina Fasu, usposabljanje v tkanju blaga

2008

Dobre planete je težko najti, promocijski materiali

2008

Uvedba sistema kakovosti delovanja Umanotere

2008–2010

Enlarging FAIR, ozaveščanje o pomenu pravične trgovine

Pregled dela po strateških področjih

Oktober 2020

Na voditelje EU je pred začetkom razprave Evropskega sveta o povišanju podnebnega cilja EU do leta 2030 v skupini podjetij, vlagateljev, lokalnih in regionalnih oblasti ter nevladnih organizacij naslovila skupno izjavo in jih pozvala k dogovoru o bolj ambicioznem podnebnem cilju.

[Več >](#)

December 2020

Na predsednico Evropske komisije, predsednika Evropskega parlamenta in predsednika Evropskega sveta je Umanotera skupaj z več kot 30 nevladnimi organizacijami naslovila odprto pismo, v katerem je pozvala k sprejetju nujnih ukrepov za zmanjšanje emisij iz letalstva.

[Več >](#)

December 2020

Umanotera je med podpisniki poziva k spremembi Aarhuške uredbe, ki bi vodila do učinkovitega izvajanja Evropskega zelenega dogovora.

[Več >](#)

2009

Zeleni izziv: okoljsko učinkovit IT, konferenca

2009–2010

Izobraževanja za izračunavanje ogljičnega odtisa

2009

Do kam seže Slovenija?, soavtorji razstave o podnebnih spremembah v Državnem zboru

2009

Ukrepaj zdaj!, kampanja za ambiciozno podnebno politiko

Stalni posvetovalni odbor za podnebno politiko pri predsedniku Republike Slovenije, katerega član je bil sodelavec Umanotere Andrej Gnezda (Ljubljana, 19. maj 2020). (Fotografija: Urad predsednika Republike Slovenije).

Pregled dela po strateških področjih

6. Sodelovanje na okroglih mizah in v razpravah

Predstavniki Umanotere so v letu 2020 aktivno sodelovali na:

- okrogli mizi o pomenu podatkov za oblikovanje politik blaženja podnebnih sprememb v okviru Statističnega dneva 2020, ki sta ga organizirala Statistični urad in Statistično društvo Slovenije,
- okrogli mizi Razogljičenje Slovenije v organizaciji Mladih za podnebno pravičnost Slovenije,
- spletni okrogli mizi Nevladni sektor v 2020 – pregled in poročilo, ki jo je pripravil CNVOS,
- spletni okrogli mizi Kako zelen bo tvoj božič? v organizaciji Združenja za neodvisno politiko, Zelencev in Biodive – društva varstvenih biologov,
- spletni razpravi o Načrtu za okrevanje in odpornost, ki so jo pripravili v Slovenski kolesarski mreži,
- spletni razpravi ECB Vas poslušaj, ki so jo v okviru prenove strategije Evropske centralne banke pripravili v Banki Slovenije.

Na okrogli mizi o pomenu podatkov za oblikovanje politik blaženja podnebnih sprememb je na Statističnem dnevu 2020 sodeloval sodelavec Umanotere Andrej Gnezda (Brdo pri Kranju, 28. januar 2020). (Fotografija: Nebojša Tejić, STA)

Okrogla miza Mladih za podnebno pravičnost o izboljšanju Nacionalnega energetskega in podnebnega načrta (NEPN) na področju industrije, prometa in kmetijstva s predstavnikom Umanotere Andrejem Gnezdo (Ljubljana, 3. februar 2020). (Fotografija: Nejc Trampuž)

2009

Javnomnenjska raziskava o podnebnih spremembah (v partnerstvu z Mediano)

2009

17 mitov in resnic o podnebnih spremembah, dokument

2009

Razstava na prostem o podnebnih spremembah, naročnik MOL

2009

Voda – Ekologija – Varčevanje, ozaveščevalni plakati

Pregled dela po strateških področjih

B. Ozaveščanje, izobraževanje in usposabljanje ključnih deležnikov trajnostnega razvoja

»Da bi spremenili vse, potrebujemo vsakogar.« (Greta Thunberg)

Pravočasen prehod v trajnostno družbo zahteva zasuk smeri razvoja in hiter napredek v vseh družbenih sektorjih. Umanotera ključnim deležnikom trajnostnega razvoja pomaga prepoznati priložnosti za uspešno trajnostno preobrazbo. Razvija in prototipira skupnostne prakse z največ potenciala, da bi postale transformativne z vidika prehoda v trajnostno družbo. Spodbuja in podpira projekt Javna uprava kot zgled. Organizacije usposablja na področju spremljanja škodljivih vplivov njihovega delovanja na okolje in oblikovanja ukrepov blaženja. Prebivalce Slovenije ozavešča in motivira z namenom čim širšega ponotranjanja principov okoljsko vzdržnega in družbeno odgovornega življenjskega sloga ter tako vzpostavlja široko sprejemljivo alternativo potrošništvu. Spodbuja jih k aktivnemu državljanstvu – podpiranju zelenih politik, vršenju pritiska za sistemske spremembe ter širjenju zavedanja o nujnosti trajnostnega delovanja.

1. Sodelovanje v projektu CARE4CLIMATE

Jonas Sonnenschein, sodelavec Umanotere: »Padec emisij toplogrednih plinov, ki smo mu bili zaradi pandemije priča v letu 2020, je približno takšen, kot bi moral biti na vsakoletni ravni od danes do sredine stoletja, če želimo globalno segrevanje zadržati pod 1,5 stopinje. S tem projektom želimo posameznike, skupnosti in ne nazadnje tudi odločevalce ozavestiti, da so takšna zmanjšanja potrebna in mogoča ter da se z odločitvijo za podnebno nevtravno družbo ne odrekamo ničemur – še več, živeli bomo bolje.«

V projektu LIFE CARE4CLIMATE Umanotera ozavešča, izobražuje in usposablja ključne deležnike in s tem spodbuja izvajanje ukrepov za doseganje nacionalnih ciljev zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2030. Projekt združuje 15 partnerjev, pri čemer Umanotera sodeluje predvsem z ozaveščanjem o podnebnih spremembah, promocijo dobrih praks zmanjševanja emisij toplogrednih plinov, spodbujanjem lokalnih skupnosti k prehodu v nizkoogljično družbo, usposabljanjem javnih uslužbencev, da postanejo gonilo prehoda v nizkoogljično družbo, ter spodbujanjem vključevanja konceptov nizkoogljične družbe v visoko šolstvo.

V letu 2020 je Umanotera pod zdaj že dobro uveljavljenim sloganom »Dovolj za vse« pripravila **peto nacionalno konferenco o trajnostnem upravljanju z viri skupnosti**. Tokratna je nosila naslov »Kako lokalne skupnosti merijo in učinkovito zmanjšujejo svoje izpuste toplogrednih plinov« in je privabila več kot 80 udeležencev (posnetki so na voljo [tukaj](#)).

2009-
Plan B za Slovenijo,
koordinacija mreže
nevladnih organizacij za
trajnostni razvoj

2009–2010
Slovenija, 50+, potujoča
razstava o podnebnih
spremembah

2010
Ogljični odtis kot merilo
uspešnosti, 1. strokovna
konferenca

2010
Ogledalo vladi 2010: Zeleni
nevladni monitor

Pregled dela po strateških področjih

Še naprej je sodelovala z občinami v okviru programa podpore pri izvajanju projektov trajnostnega upravljanja z viri skupnosti. Na Ptujju je v februarju izvedla **drugo delavnico v sklopu Urbani vrtovi po meri lokalne skupnosti**, s katero je nadaljevala z nizom delavnic, ki spodbujajo bolj vključujoče upravljanje z javnimi zelenimi površinami v tej mestni občini.

Decembra je Umanotera pričela s **prvim usposabljanjem za koordinatorje skupnostnih projektov**, ki bodo prispevali k blaženju podnebnih sprememb. V prvem usposabljanju, ki se je zaključilo marca 2021, so bili podprti projekti s področij skupnostne energetike, urejanja prostora, trajnostnih delovnih mest, zelenega turizma in krožnega gospodarstva.

Poleg sodelovanja s skupnostmi se je Umanotera lotila še različnih aktivnosti, s katerimi se je v širši javnosti povečala stopnja ozaveščenosti o podnebnih spremembah. V letu 2020 je bila tako dokončana in predstavljena **razstava Na vroči strani Alp**, ki je bila zaradi lažje dostopnosti pripravljena tudi v virtualni obliki ([ogled možen tukaj](#)).

Poleg ilustrativne razstave Umanotera redno objavlja in posodablja **dokumenta Fizikalno ozadje podnebnih sprememb in njihove posledice za Slovenijo** ter **Politično-zakonodajno ozadje blaženja podnebnih sprememb**, ki sta pravi naslov za posameznike, ki želijo več informacij o podnebnih spremembah in podnebnih politikah.

O podnebnih spremembah je Umanotera v letu 2020 ozaveščala tudi s promocijo dobrih praks blaženja podnebnih sprememb. To je vključevalo promocijo 10 dobrih praks zmanjševanja emisij toplogrednih plinov na področjih trajnostne mobilnosti, energetske učinkovitosti v stavbah in industriji, obnovljivih virov energije, trajnostnih verig oskrbe s hrano, rabe tal in gozdno-lesne verige, trajnostne proizvodnje in potrošnje ter trajnostnih lokalnih skupnosti.

Pripravila pa je tudi **tri kratke filme promocije dobrih praks zmanjševanja emisij toplogrednih plinov**, v katerih so bili predstavljeni [ukrepi trajnostne mobilnosti v občini Bohinj](#), [stoli iz recikliranih materialov podjetja Donar](#) ter [sistem izboljšav učinkovitosti v energetske intenzivnem podjetju Xella porobeton](#).

Spletne strani projekta:

[Povezava na Umanoterino spletno stran projekta](#), [Care4Climate](#), [Samo1planet](#) in [Dovolj za vse](#)

2010–2011

Do trajnostnega razvoja preko odgovornega turizma in pravičnotrgovinskega povezovanja v Burkina Faso

2011

Ogljični odtis kot merilo uspešnosti, 2. strokovna konferenca

2011

Iskriva Pozitiva, mladinski glasbeni festival in razstava

2011

Moja organizacija in trajnostni razvoj, usposabljanje za komunikacijske profesionalce

Pregled dela po strateških področjih

Glavno sporočilo razstave *Na vroči strani Alp* je, da podnebno krizo še vedno lahko ublažimo. Prihajajoče podnebne razmere bodo namreč v veliki meri odvisne od razvoja družbe in gospodarstva v naslednjih desetletjih ter uspešnosti omejevanja izpustov toplogrednih plinov. (Fotografija: Bojan Breclj)

Del enega od kratkih filmov promocije dobrih praks zniževanja izpustov toplogrednih plinov je *Umanotera* posnela tudi na odlagališču odpadkov v Ljubljani; na fotografiji sodelavka *Umanotere* Nika Tavčar.

Dokumenta *Fizikalno ozadje podnebnih sprememb in njihove posledice za Slovenijo* in *Politično-zakonodajno ozadje blaženja podnebnih sprememb* prinašata poglobljene informacije o vzrokih in posledicah podnebnih sprememb ter o podnebnih politikah.

2011

Trajnostni integralni turistični proizvodi Osrednjeslovenske regije, priprava kriterijev

2011–2016

Slovenija znižuje CO₂; izbor dobrih praks, ogledi, katalog in promocija

2011-2015

Tretji člen, spletna skupnost za neposredno demokracijo

2011–2013

EGO – Evropska zelena pisarna, mednarodni partnerski projekt

Pregled dela po strateških področjih

2. Izvajanje delavnic in predavanj

Umanotera že vrsto let izvaja delavnice in predavanja o podnebnih spremembah in trajnostnem razvoju ter v razpravah, ki jim sledijo, spodbuja udeležence k razmisleku ter bolj okoljsko in družbeno odgovornemu delovanju. Ravno tako izvaja predavanja in usposabljanja na področjih zelenega sistema delovanja organizacij in zelene pisarne, ozelenjevanja občinskega proračuna in zelenega turizma.

V letu 2020 je Umanotera izvedla predavanja in delavnice:

- na Statističnem dnevu 2020 s temo Podnebna kriza – vroči podatki, organiziranem s strani Statističnega urada Republike Slovenije in Slovenskega statističnega društva,
- v sklopu usposabljanja za učitelje v primorskih občinah o podnebnih spremembah, kamor je bila vabljen s strani GOLEE,
- v sklopu usposabljanj o okolju prijaznejšem delovanju v službi in doma ter o ogljičnem odtisu v Zavarovalni skupini Sava,
- na dogodku Vremenska napoved za prihodnost Evrope, ki ga je pripravil Mladinski center Celje,
- na dogodku Launch of Communities for Future v organizaciji ECOLISE,
- na 23. letni konferenci ocenjevalcev vrednosti, organizirani s strani Slovenskega inštituta za revizijo,
- v sklopu webinarja Strojništvo in podnebne spremembe, ki ga je pripravila Fakulteta za strojništvo Univerze v Ljubljani,
- na Mladinski postaji Moste,
- na Srednji ekonomski šoli Maribor,
- v Mladinskem centru Idrija,
- v Tehnološkem parku Ljubljana,
- na Šolskem centru za pošto, ekonomijo in telekomunikacije.

2012–2013

Čista zmaga, trajnostni športni dogodki

2012

Poziv vladi za zeleni razvojni preboj, kampanja

2012

Trajnostni turistični produkt Osrednjeslovenske regije, zasnova turističnih izletov

2013

Umanoterina znamka, natečaj in razstava za znamko

Sodelavka Umanotere Renata Karba je v sklopu Statističnega dneva 2020 opozorila na nujnost sprejemanja drugačnih odločitev že sedaj, kajti »če se bodo v svetovnem merilu nadaljevali veliki izpusti toplogrednih plinov, Slovenija čez nekaj desetletij ne bo več življenju prijazen prostor in vroča točka biotske raznovrstnosti, kot jo poznamo danes« (Brdo pri Kranju, 28. januar 2020). (Fotografija: Nebojša Tejić, STA)

Pregled dela po strateških področjih

3. Izračuni ogljičnih odtisov

V Sloveniji se vse več podjetij ter organizacij iz javnega in nevladnega sektorja odloča za izračun ogljičnega odtisa svojega delovanja. Umanotera že več kot 10 let izgrajuje znanje na področju sistemov upravljanja z vplivi organizacij na okolje, v okviru katerih je ogljični odtis kazalnik porabe fosilnih goriv in vpliva na podnebje. Z izračunom ogljičnega odtisa in pripravo ukrepov za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov je podprla organizacije pri določanju najpomembnejših virov in upravljanju z emisijami ter jim omogočila primerjave s sorodnimi organizacijami in transparentno poročanje notranjim in zunanjim deležnikom.

4. Analize ranljivosti in tveganj za turistične destinacije zaradi podnebnih sprememb

S pripravo analiz ranljivosti in tveganj zaradi podnebnih sprememb za turizem v treh slovenskih občinah je Umanotera sodelovala pri pripravi regijskega akcijskega načrta za trajnostno energijo in podnebne spremembe (angl. *Sustainable Energy and Climate Action Plan - SECAP*). Analiza ranljivosti in tveganj, ki vključuje tudi ukrepe prilagajanja podnebnim spremembam, temelji na metodologiji v okviru Konvencije županov za podnebne spremembe in energijo. Izhaja iz analiz potencialnih vplivov podnebnih sprememb na turistični sektor in sposobnosti prilagajanja lokalne skupnosti. Občinam omogoča pripravljenost na pričakovane podnebne spremembe ter kakovostno načrtovanje ukrepov za zmanjšanje škode in izkoriščanje morebitnih koristi podnebnih sprememb za turistični sektor.

2013

Zelena proračunska reforma: odzivanje na krizo s trajnostno vizijo, poročilo

2013

Spremenimo minus v plus, kampanja za ukinitvev škodljivih subvencij

2013–2014

Spodbujamo zelena delovna mesta, analiza, usposabljanja, nagradni natečaj, konference, priporočila

2013

Idejni načrt naravoslovne učne poti v Krajinskem parku Tivoli, Rožnik in Šišenski hrib

Snemanje kratkega filma o trajnostni mobilnosti v Bohinju (Bohinj, avgust 2020).

Pregled dela po strateških področjih

C. Aktivacija javnosti za potrebne spremembe

»Nihče nima večje moči za spremembo kot skupnost, ki odkrije, za kaj ji je mar.« (Margaret Wheatley)

Umanotera svojih dejavnosti ne omejuje na izvajanje projektov. V družbi si tudi stalno prizadeva povečati prepoznavnost ukrepov blaženja škodljivih vplivov na okolje, ki kljub velikemu potencialu iz različnih razlogov niso zadosti prisotni v javnem diskurzu. Poleg aktivacije posameznikov si z vzpostavljanjem javne podpore prizadeva za potrebne spremembe na področju politik. Prav tako se z aktivacijo javnosti postavlja po robu politikam, ki niso v javnem interesu.

1. Izvajanje kampanje Leto brez leta

Kampanja Leto brez leta se je pričela novembra 2019 z namenom ozaveščanja javnosti o vplivu letenja na podnebje in posledičnega zmanjšanja emisij. Sledi podobnima kampanjama s Švedske in iz Velike Britanije, ki sta uspešno mobilizirali več tisoč ljudi in vodili do splošnega strinjanja v družbi, da je letenje v luči podnebne krize precej sporna izbira.

Kampanja je bila v letu 2020 soočena s precej dinamičnim razvojem dogodkov. Januarja in februarja je bila deležna velike medijske pozornosti – novice o kampanji so se znašle v večini pomembnejših medijev. Umanotera je po uspešnem pričetku kampanje začela z načrtovanjem nadaljnje komunikacijske strategije s poudarkom na netrajnostnih poletnih potovanjih, ko je pandemija COVIDA-19 »prizemljila« vse lete. Posledično je bila zaustavljeno tudi izvajanje kampanje zbiranja zaobljub o letu brez leta. Naloga opravljena? Pravzaprav ne, saj so ljudje ostali »prizemljeni« iz napačnih razlogov. Ravno tako se ni spremenilo sistemsko okolje, ki je že pred tem favoriziralo letalske prevoze v primerjavi z drugimi načini transporta. Ravno zato je Umanotera proti koncu leta 2020 fokus kampanje preusmerila s spodbujanja vedenjskih sprememb na povečanje nadzora nad zelenimi politikami oživitve gospodarstva. S koncem leta 2020 smo bili priča velikim pričakovanjem, da se bodo nacionalna sredstva in sredstva EU za okrevanje po pandemiji namenila za subvencioniranje letališč, tujih letalskih prevoznikov in celo za ustanovitev novega nacionalnega letalskega prevoznika. Umanotera bo zato tudi v letu 2021 pozorno spremljala letalski sektor in smer razvoja v njem.

Spletna stran projekta: [Leto brez leta](#)

Sodelavca Umanotere Nika Tavčar in Jonas Sonnenschein v intervjuju za Dnevnik (RTV SLO, 1. 1. 2020).

2013

Koalicija za gozd, koordinacija

2013

Trajnostni razvoj: od formalnih zavez k vplivnim dejanjem, predavanja z delavnico

2013-2016

GPP 2020, Zeleno javno naročanje za nizkoogljično gospodarstvo, evropski projekt

2013-2015

Spoznaj svoj življenjski slog, izobraževanje za trajnostno potrošnjo

Pregled dela po strateških področjih

2. Sodelovanje pri kampanji Narave ne damo

Umanotera je maja in junija 2020 sodelovala v veliki naravovarstveni kampanji, v okviru katere je poziv poslancem Državnega zbora, naj zavrnejo sporna določila tretjega protikoronskega zakona, podpisalo več kot 36.600 posameznikov (peticija je na voljo [tukaj](#)). Okoljevarstvene in naravovarstvene organizacije so namreč ostro nasprotovale določilom, ki naj bi do konca leta 2021 odpravili praktično vse naravovarstvene in okoljevarstvene varovalke pri gradnji objektov. Organizacija pa je sodelovala tudi pri izvedbi dogodka Za naravo ob Savo, v okviru katerega je direktorica Umanotere Gaja Breclj skupaj s predstavniki Društva za raziskovanje mokrišč Slovenije (DRMS) koordinirala vodenje po odseku Podkoren–Spodnje Rute (odsek 4).

Da narave ne damo, je direktorica Umanotere Gaja Breclj ponovila na protestnem shodu 28. avgusta 2020, ki se je odvijal v luči nadaljnega spreminjanja naravovarstvene in okoljevarstvene zakonodaje: »Danes tukaj zagovarjamo pravico do zdravega življenjskega okolja za vse nas in naše zanamce. Ja, prav vseh, tudi vaših otrok, dragi predstavniki vlade. Pa da ne bodo rekli, da smo spet brez vizije. Seveda jo imamo. Konkretna je in dosegljiva že danes. Hočemo razvoj, ki bo varoval naravo, naše največje bogastvo; brez čistega zraka, pitne vode, zdrave hrane in ohranjenih ekosistemov življenja ni! Zahtevamo hiter in pravičen prehod v nizkoogljično družbo! Hočemo zelena delovna mesta, ki so dostojna in obenem ohranjajo naravne vire! Zahtevamo vključenost civilne družbe in strokovnih institucij! Zahtevamo transparentno porabo javnega denarja in projekte v javnem interesu! In ne nazadnje, hočemo ministra za okolje, ki bi se dejansko zavzemal za naravo in okolje.«

Spletna stran projekta: [Narave ne damo](#)

Sporočilo sodelujočih je bilo jasno: narave ne damo (na poti Podkoren–Spodnje Rute, 27. 6. 2020).

Direktorica Umanotere Gaja Breclj je na shodu v govoru poudarila, da »narave ne damo za gradbeno jamo!« (Ljubljana, 28. 8. 2020) (Fotografija: Mladi za podnebno pravičnost)

2013-

Za gozd – za nas, krepitev vpliva civilne družbe glede gozdne zakonodaje

2014–2018

Trgovanje s prihodnostjo, vpliv proste trgovine na socialno varnost in varovanje okolja, kampanja

2014

Pravična banka, vzpostavitev dialoga za ustanovitev etične banke v Sloveniji

2014

Sporočila znanosti o podnebnih spremembah, posvet s SAZU

Pregled dela po strateških področjih

D. Spodbujanje povezovanja in krepitve nevladnega sektorja

»Sami lahko naredimo tako malo, skupaj pa tako veliko.« (Helen Keller)

Vizije Slovenije kot trajnostne družbe ne bo mogoče doseči z delovanjem ene same organizacije. Zato je povezovanje Umanoterina »nadstrategija« in tudi princip delovanja, ki omogoča doseganje večjih učinkov dejavnosti, krepitev mreže za pozitivne spremembe in tudi povečanje prepoznavnosti organizacije. Aktivnosti so usmerjene v oblikovanje širokega partnerstva, ki bo zagotavljalo javno podporo in hkrati strokovni oziroma mobilizacijski pritisk pri udejanjanju trajnostnega razvoja.

Stalna prioriteta ostaja tudi zavzemanje za vključevanje civilne družbe v procese odločanja in sistemsko ureditev financiranja okoljskih nevladnih organizacij.

1. Koordiniranje mreže Plan B za Slovenijo – mreže nevladnih organizacij za trajnostni razvoj

Plan B za Slovenijo je mreža nevladnih organizacij, ki združuje 37 nevladnih organizacij, ki delujejo na področjih varstva okolja, ohranjanja narave, energije, urejanja prostora, prometne varnosti, mladinskega sektorja, kulture ter humanitarnih in raziskovalne dejavnosti. Mreža se osredotoča na vplivanje na politike in na izvrševanje ter ocenjevanje dogovorjenih politik. Stremi k učinkovitosti z združevanjem znanja z reprezentativnostjo, aktivno udeležbo svojih članic in grajenjem koalicije. Deluje izključno v dobrobit celotne družbe. Koordinator mreže je že od vzpostavitve leta 2009 Umanotera, ki v okviru mreže sodeluje pri izvajanju Podnebnega programa mreže.

Podnebni program mreže Plan B za Slovenijo 2020–2024 naslavlja problem blaženja podnebnih sprememb, ki so posledica človekovih dejavnosti in prilagajanja na njihove neizogibne posledice. Izhodišče Podnebnega programa je, da so zdaj potrebne celovite strukturne spremembe za povečano in pospešeno zmanjševanje emisij, ki morajo biti oblikovane tako, da bodo prinesle celovite koristi za človeštvo in planetarne sisteme, ki podpirajo življenje, ter spremembe v delovanju organizacij in ravnanju posameznikov.

2014–2015

Eko podjetniška jutra, mreženje in krepitev zelenih podjetnikov

2014

Ljubljana 2020, vizija trajnostne Ljubljane, projekt

2015

Veliki infrastrukturni projekti v Sloveniji: Od zgrešenih do trajnostnih naložb, strokovni posvet in poziv vladi

2015

Ideje za ravnovesje, zbornik ob 20-letnici delovanja Umanotere

Pregled dela po strateških področjih

Mreža Plan B za Slovenijo združuje večino strokovnih NVO, ki v Sloveniji delujejo na področju vplivanja na politike blaženja podnebnih sprememb in prilagajanja nanje. Prvi cilj v strategiji mreže za obdobje 2020–2024 (strateška usmeritev) je zato učinkovito izvajanje Pariškega sporazuma ob hkratnem ohranjanju biodiverzitete, kar bo mreža dosegala s/z:

- sooblikovanjem politik – zagovorništvom,
- informiranjem in ozaveščanjem,
- izobraževanjem in usposabljanjem s prenosom znanja in praks,
- medsektorskim povezovanjem in sodelovanjem ter
- nadzorom nad izvajanjem politik («watchdog»).

V letu 2020 so bile v okviru izvajanja Podnebnega programa izvedene naslednje aktivnosti:

- koordinacija delovnih skupin mreže, ustanovitev nove delovne skupine za presečno področje okolje – zdravje in mentoriranje koordinatorjev delovnih skupin;
- priprava [poziva za članice mreže Plan B za Slovenijo k prijavi projektnih idej za izvajanje Podnebnega programa mreže](#);
- organizacija in izvedba Zbora članic 2020, letnega srečanja članic mreže, ki je 17. decembra potekalo prek aplikacije Zoom;
- včlanitev v mednarodno mrežo Climate Action Europe (CAN EU) in sodelovanje v mednarodnih pobudah;
- povezovanje in sodelovanje z drugimi vsebinskimi mrežami v Konzorciju vsebinskih mrež;
- organizacija in izvedba srečanj programskega sveta mreže;
- izvedba srečanj vodij organizacij, ki so namenjena izmenjavi izkušenj s področja managementa organizacij;
- informiranje članic mreže, kamor sodi tudi vzdrževanje in upravljanje spletne strani mreže ter Facebook profila;
- objava 6 elektronskih mesečnih novic mreže v sodelovanju z Mrežo za prostor.

Spletna stran projekta: [Plan B za Slovenijo](#)

Kljub razmeram, ki so onemogočale izvedbo srečanja v živo, je bilo konec leta 2020 izvedeno spletno Letno srečanje mreže Plan B za Slovenijo, Zbor članic 2020.

2015

Srečanje Zmenek s Slovenijo, Spodbujanje sodelovanja in povezovanje nosilcev sprememb k skupnemu delovanju za trajnostno prihodnost

2015

Protest Global Climate March v Ljubljani

2015

Katalog etičnega obdarovanja 2015

2016

Sodelavec Umanotere Andrej Gnezda med finalisti za Delovo osebnost leta 2015

Pregled dela po strateških področjih

2. DS za financiranje okoljskih NVO

Delovna skupina deluje v okviru mreže Plan B za Slovenijo in je v letu 2020 v skladu s *Strategijo mreže Plan B za Slovenijo 2020 – 2024* izvajala Podnebni program mreže. Cilj, ki ga zasleduje delovna skupina, je zagotoviti sistemsko programsko in projektno financiranje nevladnih organizacij, ki delujejo na področju varovanja okolja in narave v Sloveniji.

V okviru DS Financiranje okoljskih NVO je bila izvedena akcija/kampanja 0,5 – Vaš prispevek za naravo in okolje, ki vas nič ne stane! Kampanja je ponudila članicam mreže orodje in prostor za pridobivanje potencialnih donatorjev z naslova namenitve dela dohodnine¹. Leta 2019 je bilo med prvimi tisoč prejemniki, ki prejmejo donacije do višine cca. 1200 evrov, le pet organizacij članic mreže Plan B za Slovenijo. Cilj kampanje je povečati število organizacij prejemnikov donacije znotraj mreže in povečati znesek donacij organizacijam.

Spletna stran projekta: 1 – Vaš prispevek za naravo in okolje, ki vas nič ne stane!

Iz kampanje: »Ali ste vedeli, da lahko tudi finančno pomagate, ne da bi vas to kaj stalo? Sami se lahko odločite, kdo bo dobil 1 % vaše dohodnine, ki jo vsako leto plačate državi. Zakaj tega ne bi namenili za pomoč naravi?«

2016

Organizacija trajnostnih dogodkov, usposabljanje v okviru Zelene prestolnice Evrope 2016

2016

Plaktivat v partnerstvu z Umanotero: alternative potrošništvu, plakat

2016-2021

Večletni partnerski projekt Dovolj za vse: skupnostno upravljanje z življenjskimi viri

2017

Ozelenjevanje občinskega proračuna, projekt

¹ Januarja 2021 je bil sprejet ukrep, ki ga je določil Zakon o interventnih ukrepih za pomoč pri omilitvi posledic drugega vala epidemije COVID-19, poznan tudi kot #PKP7, in je povišal odstotek dela dohodnine na 1.

Poročilo o ogljičnem odtisu

V izračunu ogljičnega odtisa delovanja organizacije v letu 2020 so upoštevani neposredni izpusti zaradi ogrevanja prostorov ter posredni izpusti zaradi porabe električne energije, prevozov zaposlenih na delo, službenih prevozov in porabe papirja.

Posebno leto 2020 – vpliv na obseg zaobjetih podatkov za izračun ogljičnega odtisa

Tako kot velja za večino organizacij, je epidemija v letu 2020 vplivala tudi na način delovanja Umanotere. Upoštevanje tega vpliva predstavlja v okoljskem poročanju poseben izziv. Za izračun ogljičnega odtisa je pomembno predvsem močno povečanje dela zaposlenih na domu in nadomeščanje službenih poti s telekonferencami.

Zaradi dela zaposlenih na domu se je zmanjšala poraba energenta za ogrevanje in električne energije v pisarnah na Trubarjevi 50 v Ljubljani ter posledično izpusti 1. in 2. obsega. Vendar pa ti izpusti niso bili odpravljeni, ampak so se prenesli v zasebno sfero zaposlenih oziroma v njihove domove, kjer se je za službene namene porabljala električna energija za delovanje elektronske opreme in razsvetljavo, lahko so nastajali tudi dodatni izpusti zaradi ogrevanja. Podatke o dejanski porabi takšne »domače-službene« energije zaradi dela zaposlenih na domu je tako rekoč nemogoče pridobiti. Prav tako še ne obstaja standardizirani pristop upoštevanja teh izpustov pri računanju ogljičnega odtisa, ki bi organizacijam zagotavljal primerljivost in transparentnost poročanja.

V želji, da bi bili ti izpusti v ogljičnem odtisu Umanotere za leto 2020 kljub temu upoštevani, so izpusti zaradi porabe električne energije in ogrevanja ocenjeni s pomočjo ekstrapolacije dejanskih izpustov v letu 2019. V ogljičnem odtisu organizacije za leto 2020 so tako upoštevani enaki specifični izpusti na enoto površine pisarniškega prostora zaradi ogrevanja, kot so bili izračunani iz dejanske porabe energenta v letu 2019. Izpusti zaradi porabe električne energije v letu 2020 pa so izračunani z upoštevanjem specifičnih izpustov zaradi porabe električne energije na zaposlenega iz leta 2019. Povprečno število zaposlenih v letu 2020 je preračunano iz dejanskih delovnih ur (ure med porodniško odsotnostjo in očetovskim dopustom niso vključene).

Izpusti zaradi službenih prevozov in prevozov zaposlenih na delo v letu 2020 so izračunani iz podatkov o dejansko opravljenih prevozih.

2017

Zelena proračunska reforma: Politično in zakonodajno ozadje ter primeri iz drugih držav, poročilo

2017

Odstop Stalnega posvetovalnega odbora za podnebno politiko pri predsedniku Pahorju

2017

Uspešno vključevanje v postopek z zahtevo o potrebnosti pridobitve okoljevarstvenega soglasja za podaljšanje delovanja NEK

2017

Umanotera nasprotuje izdaji okoljevarstvenega soglasja za Magna Nukleus in posledični pritiski na NVO

Poročilo o ogljičnem odtisu

Ogljični odtis:

Osebna izkaznica

Povprečno število zaposlenih:	4,67
Površina poslovnih prostorov:	83,6 m ²

Pregled po virih izpustov

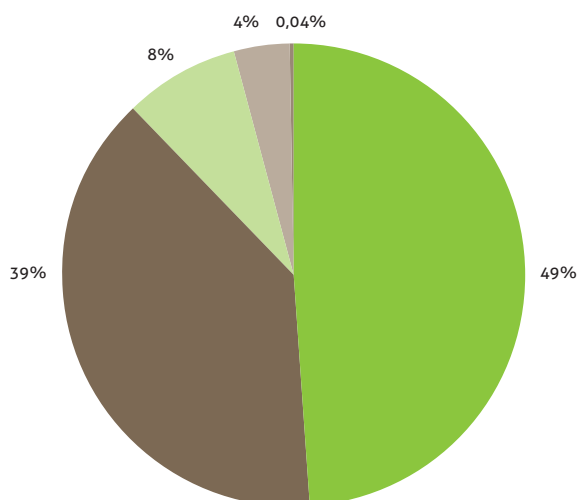
Vir	t ekv CO ₂	%
Električna energija	1,34	39,1
Ogrevanje – plin	1,69	49,4
Službeni prevozi	0,13	3,8
Prevozi na delo	0,26	7,7
prevozi na delo – avtobus	0,05	1,4
prevozi na delo – vlak	0,06	1,8
prevozi na delo – avto	0,15	4,5
Papir	0,001	0,04
Skupaj	3,42	100

Kazalniki

Skupaj ogljični odtis za organizacijo:	3,42 t ekv CO ₂
Ogljični odtis na zaposlenega:	0,73 t ekv CO ₂
Ogljični odtis na m ² poslovnega prostora:	41 kg ekv CO ₂
Poraba papirja:	0,2 lista/zaposlenega/dan

Ogljični odtis - Umanotera 2020

Ogrevanje	49%
Električna energija	39%
Prevozi na delo	8%
Službeni prevozi	4%
Papir	0,04%

2017

Posvet Krčenje prostora
civilne družbe

2017

Odziv na predlog
Energetskega koncepta

2018

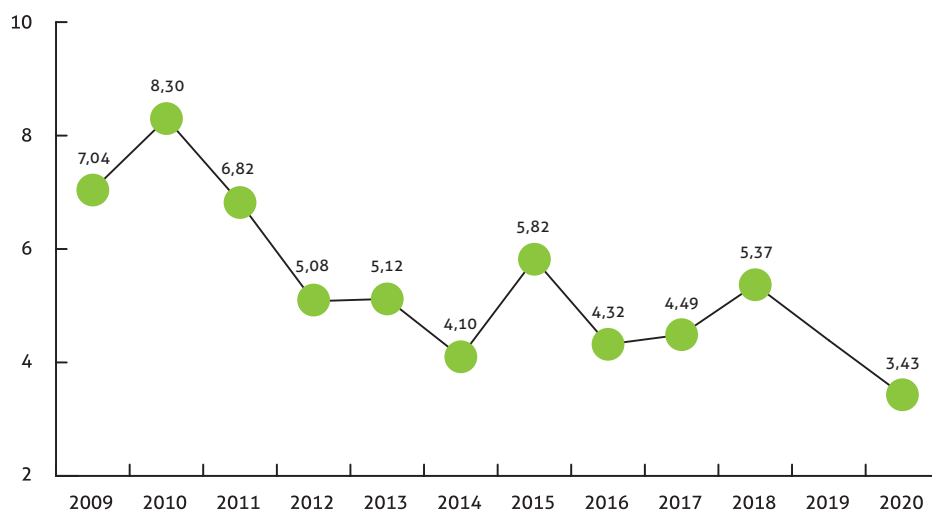
Manifest civilne družbe za
razvoj Slovenije in razprave
Za družbo blaginje v
trdni mreži življenja, pred
parlamentarnimi volitvami

2018-2019

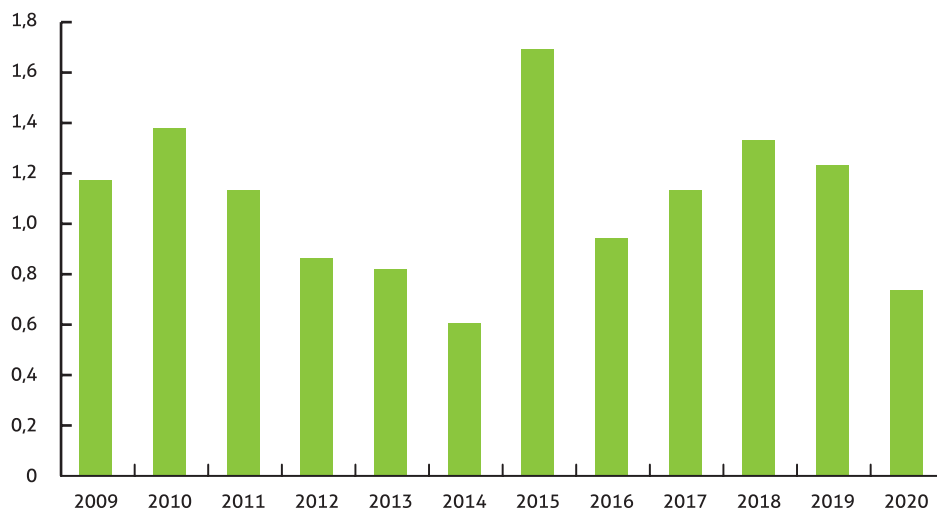
Klima za podnebje - mladi za
svojo podnebno prihodnost,
projekt

Poročilo o ogljičnem odtisu

Ogljični odtis Umanotere po letih (t CO₂e)

Ogljični odtis na zaposlenega (t CO₂e)

Največji vir izpustov toplogrednih plinov je tudi v letu 2020 predstavljalo ogrevanje prostorov (49 % vseh izpustov). Izpuste zaradi ogrevanja izračunavamo pavšalno iz ocene porabe energenta (zemeljski plin) za celo stavbo in deleža površine pisarn v uporabi organizacije. Umanotera nima vpliva na izbiro energenta za ogrevanje, prav tako se zaradi pavšalnega načina izračunavanja v ogljičnem odtisu ne odražajo v celoti njeni varčevalni ukrepi: vzdrževanje primerne delovne temperature, pravilno zračenje in redno zmanjševanje ogrevanja pisarn med vikendi oziroma ko so pisarne prazne.

2018

Sestavi vlado: pričakovanja civilne družbe od bodoče Vlade RS

2018

Obisk v naravi – Kodeks obnašanja v naravi v Sloveniji

2019

Okolju škodljive subvencije – UKINIMO JIH!, akcija

2019

Poročilo Energetsko intenzivna industrija v Sloveniji: poraba energije, dodana vrednost, delovna mesta, smernice za učinkovito rabo energije v industriji in Ukrepi in politike za učinkovito rabo energije v industriji: primeri iz prakse

Poročilo o ogljičnem odtisu

Z osnovnim pisarniškim delom (elektrika, ogrevanje in papir) je Umanotera v letu 2020 povzročila večino vseh izpustov, pri čemer je odtis zaradi porabe papirja zanemarljiv. Poraba papirja je bila zelo nizka (0,2 lista papirja na zaposlenega na dan), kar kaže na okoljsko ozaveščenost zaposlenih.

V letu 2020 je bilo opravljenih zelo malo službenih prevozov. Večinoma so jih sodelavci uspešno nadomeščali s telekonferencami, kar se odraža v primerjalno (glede na prejšnja leta) majhnih izpustih. Telekonference so učinkovit ukrep trajnostne mobilnosti, vendar pa je zaradi omejitev gibanja v letu 2020 trpelo Umanoterino sodelovanje z lokalnimi skupnostmi, kjer so bile načrtovane izvedbe delavnic.

Večina zaposlenih v Umanoteri na delo prihaja s kolesom. Sodelavec, ki v pisarno prihaja iz kraja izven Ljubljane, je v času prekinjenega delovanja javnega potniškega prometa delal od doma. Zato so bili izpusti zaradi prevozov na delo v letu 2020 precej manjši kot v preteklih letih.

Ogljični odtis organizacije se je glede na prejšnje leto zmanjšal za 22 %. Največji prihranek izpustov izhaja iz zmanjšanja službenih prevozov in prevozov zaposlenih na delo.

Ogljični odtis na zaposlenega (0,73 t ekv CO₂) je v primerjavi z večino drugih organizacij s pisarniško dejavnostjo v gospodarstvu in javnem sektorju zelo majhen, vendar je še vedno nezanemarljiv v primerjavi s planetarno ravnovesno vrednostjo, ki znaša okrog 1,7 t CO₂ na prebivalca na leto.

Zaposleni so kljub stalni težnji k nizkoogljičnemu delovanju organizacije v letu 2020 že s službenim delom svojega življenja povzročili skoraj polovico vsakemu od nas »pripadajočih« letnih izpustov.

V letu 2020 je organizacija nadaljevala z ločenim zbiranjem odpadkov, ki je na visoki ravni. Pisarniški papir zbira ločeno in ga oddaja socialnemu podjetju za celulozno izolacijo.

Kot že predhodna leta se je Umanotera za izravnavo izpustov toplogrednih plinov zaradi svojega delovanja v letu 2020 povezala z organizacijo ClimateCare. ClimateCare bo financiral projekte po svetu, ki znižujejo izpuste prek povečanja energijske učinkovitosti ali obnovljivih virov energije, in s tem v imenu Umanotere prispeval k zniževanju globalnih izpustov.

2019

Nujni poziv Vladi RS –
Večina pričakuje ukrepe za
naslovitev podnebne krize

2019

Globalni podnebni štrajki v
Sloveniji

2019-2026

Umanotera partner
integriranega LIFE projekta
CARE4CLIMATE

2019

Podnebni dogovor, posvet v
Državnem zboru

Finančno poročilo

Leta 2020 je Umanotera ustvarila prihodke v vrednosti 192.392,33 EUR in odhodke v vrednosti 181.218,27 EUR. Presežek prihodkov nad odhodki je bil 11.067,27 EUR (z upoštevanim davkom od dobička).

A. Stanje sredstev in virov na dan 31. 12. 2020

1. Neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva

Družba ima v lasti osnovna sredstva v skupni revalorizirani nabavni vrednosti 955,53 EUR. Odpisanost osnovnih sredstev je 96,62 %. Osnovna sredstva so posamično amortizirana po enakomerni časovni metodi. V letu 2020 ni bila opravljena revalorizacija.

2. Dolgoročna finančna naložba

Ni dolgoročnih finančnih naložb.

3. Denarna sredstva in kratkoročne terjatve

Stanje denarnih sredstev in terjatev na dan 31. 12. 2020 v bilanci stanja je 101.920,78 EUR.

Denarna sredstva na poslovnem računu v vrednosti 101.920,78 EUR so enaka stanju na bančnem izpisku dne 31. 12. 2020.

Med kratkoročnimi terjatvami do kupcev v skupni vrednosti 2.021,74 EUR so odprte terjatve iz naslova prodaje blaga in storitev.

Terjatve iz naslova plačila obresti znašajo 4,94 EUR.

Terjatve za vstopni DDV na presečni datum 31. 12. 2020 znašajo 1.049,38 EUR (računi prejeti v januarju 2020). Drugih terjatev je 25.285,43 EUR ter terjatev za avanse 600,00 EUR.

Kratkoročno odloženi stroški v višini 13,95 EUR (račun prejet v letu 2020, vendar se nanaša na strošek leta 2021).

4. Kratkoročne obveznosti

Odprte obveznosti konec leta v vrednosti 25.666,03 EUR bodo poravnane v prvih mesecih leta 2021. DDV poravnan do konca januarja 2021, kot je zakonski rok za plačilo, drugi prispevki in davki ob izplačilu decembrske plače.

V letu 2020 je pravna oseba obračunala izstopni DDV od prodaje blaga in storitev v vrednosti 3.020,00 EUR ter obračunala vstopni DDV od prejetih računov v vrednosti 2.300,00 EUR.

Izplačano je bilo za 3.455,32 EUR bruto avtorskih honorarjev.

2019-2020

LETO BREZ LETA: Skupaj zmanjšujemo emisije iz letalskega prometa, kampanja

2020

Fizikalno ozadje podnebnih sprememb in njihove posledice za Slovenijo ter Politično-zakonodajno ozadje blaženja podnebnih sprememb, dokumenta

2020

Protest proti določilom tretjega proti-koronskega paketa, ki odpravljajo naravovarstvene in okoljevarstvene varovalke pri gradnji objektov

Finančno poročilo

Odloženi so prihodki v višini 79.717,66 EUR, ki se nanašajo na opravljeno storitev/dobavo za leto 2021.

5. Kapital in poslovni izid prenesen v naslednje leto

Kapital Umanotere je sestavljen iz trajnih vlog domačih oseb v vrednosti 1.335,34 EUR ter obračunane revalorizacije osnovnih sredstev v vrednosti 482,86 EUR.

Presežek prihodkov v vrednosti 24.649,86 EUR je sestavljen iz presežkov odhodkov in prihodkov preteklih let in presežka prihodkov tekočega leta.

B. Izkaz prihodkov in odhodkov

V letu 2020 je bilo doseženo 192.392,33 EUR prihodkov in 181.218,27 EUR odhodkov. V primerjavi s preteklim letom je bilo doseženo za 4,46 % več prihodkov in za 4,43 % več odhodkov.

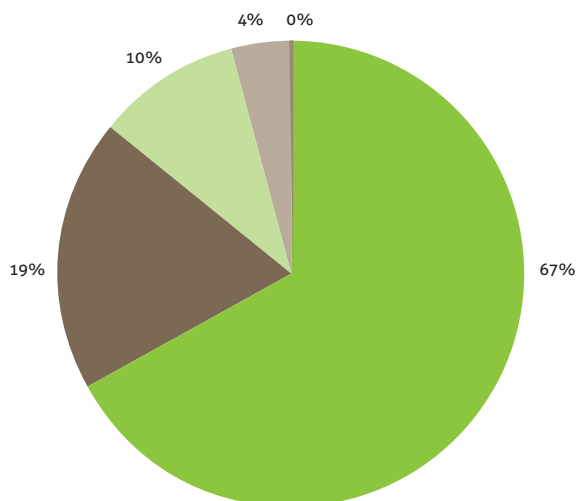
Po davčni bilanci ima pravna oseba ugotovljeno obveznost za davek od dohodkov pravnih oseb v višini 106,79 EUR.

C. Zaposleni

V letu 2020, preračunano iz ur, je bilo povprečno redno zaposlenih 4,67 delavca. Izplačana je bila povprečna mesečna bruto plača na delavca v vrednosti 1.837,76 EUR. Razmerje med minimalno in maksimalno izplačano neto plačo je 1:1,4.

Struktura virov 2020

Domače dotacije	67%
Tuje dotacije	19%
Lastna dejavnost	10%
Zasebne donacije	4%
Drugi viri	0%

2020

Promocija dobrih praks
zniževanja toplogrednih
plinov, serija kratkih filmov

2020

Dolgoročna podnebna
strategija mora odgovoriti
na izzive podnebne
krize, skupna izjava NVO,
strokovnjakov in sindikata

2020

Na vroči strani Alp, razstava o
možni prihodnosti Slovenije
zaradi podnebnih sprememb

Bodite del spremembe

Umanotera že 25 let sooblikuje trajnostno družbo. Umanotero pa predstavljajo predvsem srčni aktivisti – Gaja, Renata, Andrej, Polona, Jonas in Nika. Zavezujejo se, da bodo še naprej z zanosom izvajali aktivnosti, za katere menijo, da so v našem prostoru potrebne; danes morda bolj kot kdaj koli prej.

Z vašo podporo bo Umanotera lahko naredila še več, predvsem pa bo še bolj neodvisna, odzivna in udarna.

Podprite delo Umanotere z donacijo

1. Neopredmetena in opredmetena osnovna sredstva

Vsaka, tudi majhna donacija, ki je skladna z Umanoterino politiko o sprejemanju donacij, je za organizacijo zlata vredna. Zakaj?

- Počne lahko še več tistih stvari, s katerimi v imenu varovanja okolja tudi komu stopi na žulj (delo na politikah, sodelovanje v upravnih postopkih, oblikovanje alternativnih strategij in priporočil odločevalcem).
- Ta sredstva Umanoteri omogočajo potrebno sofinanciranje projektov, kar pomeni, da zaradi donacij sploh lahko kandidira na razpisih in ohranja svoje aktivnosti.
- Še bolj se lahko posveti grajenju partnerstev za trajnostni razvoj, ker – saj vemo – »Če hočeš iti hitro, pojdi sam. Če hočeš priti daleč, pojdi skupaj.« (afriški pregovor)
- Izvede lahko še več izobraževanj in delavnic ter še širše promovira trajnostne prakse in vam sporoča aktualnosti s tega področja.
- Poglobi se lahko v še več raziskav in še več časa nameni izvedbi pilotnih projektov ter tako udejanja načela trajnostnega razvoja v praksi.

Kako lahko Umanoteri namenite donacijo?

- **Umanoteri zaupajte 1 % svoje dohodnine. Vas ne stane nič, Umanoteri pa omogoča neodvisno delovanje v javnem interesu.** Postopek lahko hitro izvedete na portalu [E-Davki](#) ali pa izpolnite obrazec [na tej povezavi](#), ga natisnete in podpišete ter pošljete na [pristojni finančni urad](#). Če ste obrazec oddali že v preteklih letih, vam postopka ni treba ponavljati.
- **Ustvarite trajnik**
Trajnik lahko odprete osebno na svoji banki, kjer podpišete pooblastilo, da organizaciji mesečno ali kako drugače nakazujete donacije. Lahko ga odprete tudi v svoji spletni banki, pri odprtju pa potrebujete [te podatke](#).

Bodite del spremembe

- **Podarite enkratno donacijo**

Vaša spodbuda delu Umanotere je lahko tudi enkratna, in sicer z donacijo na Umanoterin transakcijski račun (podatki [tukaj](#)).

- **Podprite Umanoterino delo s SMS donacijo**

Pošljite sporočilo SMS s ključno besedo AKTIVNI1 ali AKTIVNI5 na številko 1919 in prispevali boste 1 oziroma 5 evrov (samo za uporabnike mobilnih storitev A1 Slovenija in Telemach Mobila).

Umanoteri podarite svoj čas

Izpolnite [Prijavo interesa za prostovoljno delo](#). Sodelavci Umanotere jo bodo z veseljem proučili in se vam oglasili.

Sledite Umanoterinim aktivnostim

Obiščite spletno stran [Umanotere](#), spletno stran [Plan B za Slovenijo](#), spletno stran programa [Dovolj za vse](#) in spletno stran [Leto brez leta](#).

Sledite Umanoterinim aktivnostim na družabnih medijih: [Facebook](#), [Twitter](#), [YouTube](#).

Naročite se na Umanoterina [obvestila in novice](#) in si oglejte arhiv že izdanih obvestilnikov.

Vas zanima, kaj je Umanotera naredila v preteklih letih? Prelistajte njena [letna poročila](#).

UMANOTERA

25 let sooblikujemo trajnostno družbo.

Letno poročilo 2020

Umanotera, Slovenska fundacija za trajnostni razvoj

Uredništvo: Nika Tavčar

Lektura: Karin Geršak

Oblikovanje: Blaž Medja

Fotografije: arhiv Umanotere, arhiv Mladih za podnebno pravičnost, Bojan Breclj, RTV SLO (zajem zaslona), Nebojša Tejić, STA, Nejc Trampuž, Smetumet, Urad predsednika Republike Slovenije

Ljubljana, maj 2021

